U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený dle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Romana Fialy, JUDr. Pavla Pavlíka, JUDr. Karla Podolky, JUDr. Petra Průchy a JUDr. Marie Žiškové, rozhodl o návrhu **Úřadu pro ochranu osobních údajů** na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním a **Městským soudem v Praze** a dalších účastníků sporu vedeného u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 34 C 7/2008, o zaplacení náhrady nemajetkové újmy za poskytnutí nepravdivých osobních poškozujících a difamujících údajů České správě sociálního zabezpečení: žalobce **Ing. J. Ch.**, a žalované: **Factoring České spořitelny, a. s.**, se sídlem Pobřežní 46, Praha 8,

takto:

I. **Příslušný** vydat rozhodnutí ve věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 34 C 7/2008, o zaplacení náhrady nemajetkové újmy za poskytnutí nepravdivých osobních poškozujících a difamujících údajů České správě sociálního zabezpečení, **je** soud.

II. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 18. 11. 2008, čj. 34 C 7/2008 - 4, **se zrušuje**.

O d ů v o d n ě n í :

Návrhem doručeným dne 19. 5. 2009 senátu zřízenému podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, se Úřad pro ochranu osobních údajů domáhal, aby zvláštní senát rozhodl spor o pravomoc vzniklý ve smyslu § 1 odst. 1 písm. a) zákona č. 131/2002 Sb. mezi ním a Městským soudem v Praze ve věci žaloby vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 34 C 7/2008 týkající se zaplacení náhrady nemajetkové újmy za poskytnutí nepravdivých osobních poškozujících a difamujících údajů České správě sociálního zabezpečení.
Z předložených spisů vyplynuly následující skutečnosti:

Žalobce podal dne 14. 1. 2008 u Městského soudu v Praze žalobu „o zaplacení náhrady nemajetkové újmy za poskytnutí nepravdivých osobních poškozujících a difamujících údajů České správě sociálního zabezpečení“. Namítal, že žalovaný poskytl České správě sociálního zabezpečení nepravdivé údaje o předstíraných srážkách v potvrzení zaměstnavatele ze dne 25. 7. 2007, na jehož základě nepoukazuje Česká správa sociálního zabezpečení žalobci starobní důchod v plné výši. Žalobce dále tvrdí, že mu přes

opakované výzvy nebylo umožněno seznámit se s podklady, na základě kterých mu žalovaný počítal a následně vyplácel mzdu. Z výše uvedených důvodů žalobce v žalobě žádal, aby mu žalovaný zaplatil 300 000 Kč s příslušenstvím a náklady řízení.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 18. 1. 2008, čj. 34 C 7/2008 - 4, řízení zastavil a věc postoupil Úřadu pro ochranu osobních údajů. V odůvodnění uvedl, že *„neoprávněné nakládání s osobními údaji upravuje zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů. Podle ustanovení § 21 a § 29 odst. 1 písm. c) tohoto zákona přijímá podněty a stížnosti na porušení tohoto zákona Úřad pro ochranu osobních údajů. Z uvedeného ustanovení vyplývá, že rozhodování o neoprávněném nakládání s osobními údaji nepatří do pravomoci soudů"*.

Úřad pro ochranu osobních údajů (dále jen „Úřad") usnesením ze dne 19. 12. 2008, sp. zn. VER-4843/08-2, postoupenou věc odložil a podal návrh ke zvláštnímu senátu, protože se domnívá, že není k jejímu projednání příslušný.

Úřad tvrdí, že dle § 21 odst. 3 a 4 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o ochraně osobních údajů"), má žalobce právo obrátit se s podnětem na Úřad. Tento podnět je však nutné považovat pouze za návrh k uplatnění dozorových pravomocí Úřadu podle § 29 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně osobních údajů, případně za podnět k zahájení správního řízení podle § 42 správního řádu, ke kterému je Úřad věcně příslušný (tj. řízení o správním deliktu). Podnět nelze považovat za návrh podle § 141 odst. 2 správního řádu.

Z ustanovení § 21 odst. 3 a 4 zákona o ochraně osobních údajů nevyplývá pravomoc Úřadu vést sporné správní řízení, ve kterém by mohla být správci nebo zpracovateli osobních údajů uložena povinnost v souvislosti se zpracováním osobních údajů. Toto je možné pouze jako opatření k nápravě podle § 40 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů, a to na základě provedené kontroly u správce nebo zpracovatele

Dle názoru Úřadu byla kompetence rozhodovat o přiznání nemajetkové újmy, svěřená Úřadu v původním znění zákona o ochraně osobních údajů, odstraněna novelou zákona o ochraně osobních údajů z roku 2004 (provedenou zákonem č. 439/2004 Sb.). Ustanovení § 21 zákona o ochraně osobních údajů bylo upraveno tak, aby bylo zřejmé, že Úřadu tato kompetence nepřísluší.

Úřad v návrhu dále odkázal na § 21 odst. 5 zákona o ochraně osobních údajů, který stanoví, že pokud vznikla v důsledku zpracování osobních údajů subjektu jiná než majetková újma, postupuje se při uplatňování jejího nároku podle zvláštního zákona, přičemž je odkazováno na § 13 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku.

Úřad uzavřel, že k určení výše náhrady v případě majetkové i jiné než majetkové újmy je příslušný pouze soud.

Zvláštní senát o věci uvážil takto:

Ochrana osobních údajů byla po roce 1991 upravena zákonem č. 256/1992 Sb., o ochraně osobních údajů v informačních systémech. Ten v § 20 písm. a) a d) uváděl*: „V případě porušení povinností provozovatele uvedených v § 17 vzniká oprávněné fyzické osobě vůči provozovateli nárok na: a) zdržení se takového jednání, odstranění závadného stavu, vydání bezdůvodného obohacení tomu subjektu, na jehož úkor bylo toto obohacení získáno, a poskytnutí zadostiučinění (omluvy, opravy) tomu, jehož porušení povinností poškodilo, na náklady provozovatele; d) zaplacení přiměřené peněžní úhrady, jestliže bylo porušeno její právo na zachování lidské důstojnosti, osobní cti, dobré pověsti a na ochranu jejího jména, pokud není postižitelná stávajícími občanskoprávními a obchodněprávními instituty"*. Dle § 23 měly spory vyplývající z uplatňování práv a povinností podle tohoto zákona řešit soudy.

S účinností od 1. 6. 2000 upravuje oblast ochrany osobních údajů zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a změně některých zákonů (dále jen „zákon o ochraně osobních údajů"). Do 25. 7. 2004 platilo, že pokud subjekt údajů dle zákona o ochraně osobních údajů (dále jen „subjekt") zjistil, že správce nebo zpracovatel údajů porušil své povinnosti, měl právo obrátit se na Úřad se žádostí o zajištění opatření k nápravě. Subjekt mohl dle § 21 odst. 2 písm. a) zákona o ochraně osobních údajů požadovat, aby se správce nebo zpracovatel zdržel svého jednání, odstranil vadný stav, omluvil se nebo poskytl jiné zadostiučinění. Dle § 21 odst. 2 písm. d) výše uvedeného zákona mohl dále požadovat zaplacení peněžité náhrady, jestliže tím bylo porušeno jeho právo na lidskou důstojnost, osobní čest, dobrou pověst či právo na ochranu jména. Jak vyplývalo z usnesení zvláštního senátu ze dne 10. 3. 2004, sp. zn. Konf 11/2003: *„Domáhá-li se někdo vůči správci nebo zpracovateli osobních údajů toho, aby správce nebo zpracovatel zajistil opatření k nápravě, spočívající ve zdržení se určitého nakládání s osobními údaji, vzniklý závadný stav odstranil nebo poskytl na své náklady omluvu nebo jiné zadostiučinění [§ 21 odst. 2 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů], není rozhodnutí o takové žádosti v pravomoci soudu, ale Úřadu pro ochranu osobních údajů. Nic na tom nemění, že takový návrh byl podán v době od 1. 6. do 31. 12. 2002, kdy ustanovení § 9 odst. 2 písm. b) o. s. ř., ve znění tehdy účinném, upravovalo věcnou příslušnost krajských soudů pro rozhodování ve sporech vyplývajících z uplatňování práv a povinností podle právních předpisů o ochraně osobních údajů v informačních systémech podle staršího zákona č. 256/1992 Sb.; nešlo o ustanovení kompetenční, zakládající pravomoc soudu, a po datu 1. 6. 2002 se stalo obsoletním"*. O všech způsobech zajištění opatření k nápravě dle zákona o ochraně osobních údajů proto rozhodoval Úřad.

K výrazným změnám zákona o ochraně osobních údajů došlo zákonem č. 439/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, platný a účinný od 26. 7. 2004. Důvodová zpráva k zákonu uvádí: *„Změna ustanovení § 21 až 24, která se týkají ochrany práv subjektu údajů, je navrhována z několika důvodů. Tím nejdůležitějším je dosavadní zkušenost s aplikací § 21 a násl., kdy se přístup Úřadu, přístup subjektů údajů a přístup soudů, nepodařilo sjednotit v tom směru, že Úřad jako ústřední správní úřad nemůže v takovém případě ve své kompetenci řešit spory mezi správcem, zpracovatelem a subjektem údajů o odstranění následků neoprávněných zásahů do soukromí subjektů údajů a druh, popřípadě výši náhrady. Stejně i v případech náhrady škody vzniklé subjektu údajů v souvislosti se zpracováním jeho údajů není přípustné, aby tyto případy řešil správní úřad. Proto se navrhuje, aby kompetence Úřadu byla v tomto případě odpovídající jeho postavení a Úřad mohl*

na základě podnětu subjektu údajů postupovat vůči správci nebo zpracovateli prostředky pro správní úřad obvyklými, a případy, kdy jsou vznášeny nároky na náhradu nemajetkové újmy nebo náhradu škody, svěřit do pravomoci soudů, jak je tomu ostatně obvyklé i v ostatních případech zásahů do práva na ochranu osobnosti".

Z § 21 zákona o ochraně osobních údajů byla odstraněna veškerá ustanovení, která se týkala poskytování zadostiučinění, placení peněžité náhrady, atd. Nově může sám subjekt požadovat, aby správce podal vysvětlení nebo odstranil takto vzniklý stav. Pokud toto správce neučiní, může se subjekt obrátit na Úřad. Ten také může přijímat přímé podněty od subjektu.

Z § 29 zákona o ochraně osobních údajů a z § 21 tohoto zákona již od roku 2004 nevyplývá jakákoli pravomoc Úřadu týkající se zajišťování opatření k nápravě ve smyslu poskytnutí zadostiučinění.

Zákon č. 439/2004 Sb. dále nově upravil v § 21 odst. 5: „*Pokud vznikla v důsledku zpracování osobních údajů subjektu údajů jiná než majetková újma, postupuje se při uplatňování jejího nároku podle zvláštního zákona*". Tímto zákonem byl občanský zákoník, konkrétně § 13 obč. zák. Veškeré pravomoci k rozhodování Úřadu o náhradě za nemajetkovou újmu byly Úřadu odňaty. Důvody k těmto změnám byly uvedeny v důvodové zprávě k zákonu č. 439/2004 Sb.

Jak vyplývá z výše uvedeného vývoje právní úpravy, zákon o ochraně osobních údajů se pokusil původně co nejvíce rozšířit pravomoc Úřadu. Novelou z roku 2004 ale tyto pravomoci přenesl zpět na soudy. Úřad je správním úřadem, který má stanovenou určitou míru nezávislosti a pravomocí, ale který nemůže nahrazovat rozhodování soudů.

Úřad je nyní oprávněn dle § 29 zákona o ochraně osobních údajů mimo jiné provádět dozor nad dodržováním povinností stanovených zákonem o ochraně osobních údajů, přijímat podněty a stížnosti na porušení povinností stanovených zákonem, projednávat přestupky a jiné správní delikty a udělovat pokuty. Není však oprávněn rozhodovat o výši náhrady škody za porušení povinností zpracovatele osobních údajů, nemůže rozhodovat o náhradě za nemajetkovou újmu. Tyto pravomoci příslušejí soudům.

V řešeném případě podal žalobce žalobu na zaplacení nemajetkové újmy 14. 1. 2008. Není proto možné použít ani postup uvedený v přechodných ustanoveních v čl. II bod 3. zákona č. 439/2004 Sb., který stanovil, že „*řízení zahájené a neskončené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů*". O náhradě nemajetkové újmy bude rozhodovat soud podle právní úpravy platné od roku 2004.

Jak z výše uvedeného vyplývá, od novely zákona o ochraně osobních údajů, provedené zákonem č. 439/2004 Sb., nemůže již Úřad rozhodovat o náhradě za porušení povinností dle tohoto zákona. Proto zvláštní senát usnesením dle § 5 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb. rozhodl, že věc, týkající se zaplacení nemajetkové újmy, projedná a rozhodne soud. Bude však na jeho zhodnocení, zda se skutečně jedná o náhradu nemajetkové újmy, což ale nic nemění na tom, že je příslušný k rozhodnutí ve věci.

Zvláštní senát podle § 5 odst. 3 zákona č. 131/2002 Sb. zruší rozhodnutí, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o věci rozhodovat, ačkoliv podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení v její pravomoci. Dalším výrokem proto zvláštní senát zrušil usnesení Městského soudu v Praze ze dne 18. 1. 2008, čj. 34 C 7/2008 - 4.

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Dále bude tedy Městský soud v Praze pokračovat v původním řízení o podané žalobě.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 24. února 2010

JUDr. Michal Mazanec
předseda zvláštního senátu